

RPO 729748 13

L.dz.2060/13

Barczewo, dnia 9.09.2013r.

Pani
Justyna Róża Lewandowska
Dyrektor Zespołu
Krajowego Mechanizmu Prewencji
Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

LS
2013 -09- 19

Szanowna Pani Dyrektor

Stosowanie do pisma z dnia 27.08.2013r. RPO-729748-VII-720.8.3/13/WS odnoszę się do zaleceń zawartych w raporcie sporządzonym przez pracowników Krajowego Mechanizmu Prewencji po wizytacji Zakładu Poprawczego w Barczewie w dniach 18-19 kwietnia 2013r.

Przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji wydali zalecenia dotyczące organizacji warunków pobytu wychowanków w placówce, do których następująco się odnoszę:

Ad 1.1

Umieszczenie wychowanka w izbie przejściowej w sytuacjach koniecznych dla zapewnienia wychowankowi bezpieczeństwa oraz w celu utrzymania porządku w zakładzie jest niezwykle ważną decyzją. W warunkach indywidualnego traktowania kontynuowane są oddziaływania wychowawcze zainicjowane wobec nieletniego w formie zajęć grupowych, a także zapewnia się wychowankowi właściwe warunki bytowe, socjalne i opiekuńcze.

Zawarte w Regulaminie zakładu uregulowania zasad pobytu w izbie przejściowej zapewniających indywidualizację oddziaływań wychowawczych w samym założeniu służą dobru nieletniego i jego bezpieczeństwu. Ten warunek wyznacza kierunki pracy z wychowankiem oraz rodzaj aktywności jaki mu się

raport z dnia
18.08.2013r.

zapewnia, co realizowane jest wg harmonogramu zawartego w Karcie pobytu wychowanka w izbie przejściowej. Obowiązująca Karta pobytu zawiera szereg ważnych czynności jakie wykonuje wychowanek pod nadzorem pracowników, a podpis strażnika i ewentualny opis potwierdza, że zadania zostały zrealizowane. Zgadzam się, że sposób dokumentowania pracy z nieletnim z racji dużej liczby zaangażowanych w zadania strażników (13 osób) w formie opisu działań, sytuacji i aktywności wychowanka umieszczonego w izbie przejściowej różni się. Dla wyeliminowania jakichkolwiek niejasności i niedomówień przyjęliśmy formę dokumentowania pobytu wychowanka w izbie przejściowej oraz podejmowane na jego rzecz oddziaływania pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych zaznaczając wykonane czynności oraz składając podpis. Dodatkowo na odwrotnej stronie karty umieszcza swoje uwagi i spostrzeżenia tak pracownik pedagogiczny jak i strażnik, co potwierdzone jest również podpisem.

Ad1.2

Wychowanek jest przyjmowany do zakładu przez dyrektora lub osobę zastępującą pod jego nieobecność. W trakcie rozmowy wstępnej jest zapoznawany z Regulaminem zakładu, a w szczególności z prawami i obowiązkami, zasadami składania skarg i instytucjami odwoławczymi, do których wychowanek może się odwołać od decyzji podjętych w jego sprawie, a także z ofertą resocjalizacyjną i zasadami tworzenia IPR, systemem oceniania zachowania i oceny postępu w procesie resocjalizacji. Odbycie tej rozmowy potwierdza wychowanek swoim podpisem, a Kwestionariusz rozmowy jest włączony do akt osobowych wychowanka. Kolejnymi osobami zapoznającymi wychowanka z placówką i warunkami pobytu w okresie adaptacji do nowych warunków są: dyrektor szkoły, psycholog, pedagog, kierownik internatu, wychowawca klasy, opiekun grupy szkolenia zawodowego oraz wychowawca. Wychowanek uzyskuje informacje o warunkach pobytu od chwili umieszczenia w placówce, poczynając od izby przejściowej do szczegółowych informacji o warunkach pobytu i funkcjonowania w zakładzie w poszczególnych działach placówki. Każdy kontaktujący się pracownik wyposaża wychowanka w wiedzę na temat wewnętrznego prawa, a pracownicy pedagogiczni uwzględniają te treści w organizowanych dla wychowanków zajęciach.

Zalecenie pracowników Krajowego Mechanizmu Prewencji w zakresie udostępnienia wychowankowi nowoprzybyłemu Regulaminu Zakładu w czasie pobytu w izbie

przejściowej jest w placówce realizowane od dnia kontroli. Stoję jednakże na stanowisku, że przyjęty w placówce model zapoznania nowoprzybyłego wychowanka z Regulaminem zakładu w celu przygotowania do warunków pobytu stwarzał możliwość rozmowy wychowanka z pracownikiem, umożliwiał zadawanie pytań i zapewniał optymalne warunki do utrwalenia informacji.

Ad1.3

Rozmowy telefoniczne wychodzące są organizowane w warunkach jakie placówka posiada. Z uwagi na brak samoinkasującego aparatu telefonicznego dla zapewnienia warunków do spokojnej rozmowy umożliwiono ich prowadzenie w gabinecie kierownika internatu. Pozostawienie wychowanka samego w gabinecie jest niemożliwe. Nigdy taka forma rozmowy nie była kwestionowana przez wychowanka lub członków rodziny i inne osoby, nie była też przedmiotem sporu.

Obecnie umożliwiono wychowankom wykorzystanie aparatu bezprzewodowego do prowadzenia rozmów poza gabinetem kierownika internatu.

Ad 1.4

W świetle obowiązującego prawa resortowego – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich wychowanków winien być wysłuchany przed zastosowaniem środka dyscyplinarnego, a wniosek powinien być opiniowany przez zespół diagnostyczno-korekcyjny. W zakładowej praktyce przyjęcie wyjaśnienia wychowanka ma na celu ustalenie okoliczności naruszenia prawa, przebiegu zdarzenia oraz postawy wychowanka względem pracownika lub innej osoby, a także postępowania zgodnie z ustalonym w zakładzie porządkiem i Regulaminem zakładu. Środek dyscyplinarny stosowany jest jako metoda oddziaływania wychowawczego, a jego zastosowanie ma na celu korygowanie zachowania i postawy wychowanka. Zatem postępowanie wyjaśniające tj. wysłuchanie wychowanka gwarantuje nieletniemu odniesienie się do sformułowanego wniosku przez pracownika, opisanych w uzasadnieniu okoliczności, faktów i przebiegu zdarzenia. Samo wysłuchanie to umożliwienie i zagwarantowanie prawa do obrony poprzez prezentację swojego stanowiska w sprawie. Uzyskane od wychowanka informacje są istotne dla podjęcia decyzji o zastosowaniu bądź niezastosowaniu środka dyscyplinarnego.

W momencie wprowadzenia zmiany regulacji prawnych, w tym w zakresie przyznania prawa wychowankowi do odwołania się do właściwej bezstronnej władzy zmiany w załączniku nr 12 zostaną wprowadzone.

Ad 1.5

Regulacja stanowiąca o możliwości usunięcia stołu i krzesła z pokoju zajmowanego przez wychowanka umieszczonego w celu Indywidualizacji Oddziaływań Wychowawczych ma charakter prewencyjny. Informuje nieletniego o możliwości podjęcia przez pracowników działań uniemożliwiających wykorzystanie sprzętów w celu samouszkodzenia lub ataku wobec innych osób. Względy bezpieczeństwa wychowanków i pracowników przemawiają za taką możliwością zareagowania wobec zachowania nieletniego.

Ad 1.6

W świetle uregulowań prawnych obowiązujących w placówce dyrektor zakładu zapewnia właściwą organizację odwiedzin, stoi na straży ładu, porządku i bezpieczeństwa zakładu, nie ogranicza nieletnim prawa do odpowiednich kontaktów. Zgoda dyrektora służy zapewnieniu informacji dla pracowników o ilości planowanych odwiedzin, właściwej organizacji opieki zapewnionej wychowankom, a także w celu rzetelnej informacji o nieletnich udzielanych osobom odwiedzającym przez dyżurujących członków kadry kierowniczej oraz zespół diagnostyczno-korekcyjny.

Ad 1.7

Spotkania z księdzem odbywają się w każdy czwartek. Uczestnictwo w tych spotkaniach jest dobrowolne. Przed każdym spotkaniem informowani są wychowankowie, że jest możliwość spotkania się z księdzem. Spotkania mają charakter religijny. Po każdym spotkaniu ogólnym wychowankowie informowani są o możliwości rozmowy z księdzem w cztery oczy. Jeżeli są chętni, to w oparciu o wartości chrześcijańskie prowadzona jest rozmowa na temat indywidualnej sytuacji osobistej rozmówcy. Nadto kilka razy w roku organizowane są spotkania modlitewne podczas Mszy św. Zapraszani są wówczas inni księża, którzy dzielą się swoją wiarą i doświadczeniem z uczestnikami spotkania. W skład oceny wystawianej na zakończenie semestru wchodzi wiedza religijna, postawa religijna. Uczniowie mają możliwość poprawienia zaproponowanych semestralnych ocen.

Ad 1.8

Uwzględniając zalecenie przedstawicieli KPM w zakresie wyeliminowania praktyki prowadzenia rozmowy wychodzącej w obecności personelu przedstawiłam stosowne wyjaśnienia. Rozmowy wychodzące są prowadzone przez wychowanków bez obecności personelu z wykorzystaniem przenośnego aparatu telefonicznego. W obecnej sytuacji stoję na stanowisku, że w placówce zachowane jest prawo do prywatności wychowanków, a jednocześnie zapewnia się nieletnim opiekę. Pracownicy pedagogiczni sprawują ciągły i bezpośredni nadzór nad młodzieżą, a umiejscowienie aparatu samoinkasującego w miejscu zapewniającym swobodę prowadzenia rozmowy, ale także dostępnym bez ograniczeń dla każdej z grup wychowawczych, powodowałoby okresowe przebywanie wychowanków poza opieką pracowników, co stanowi pewne zagrożenie dla ładu i porządku w placówce. Informuję, że podejmę działania w celu oszacowania kosztów zamontowania aparatu samoinkasującego dla uzyskania wiedzy w zakresie kosztów ewentualnego przedsięwzięcia.

Ad 1.9

Działania w zakresie osiągnięcia docelowego sposobu rejestrowania zapisów z kamer przemysłowych oraz archiwizowania nagrań są podjęte. Aktualnie archiwizujemy nagrania na dysku twardym. Środki inwestycyjne jakimi dysponujemy w roku bieżącym zapewnią doskonalenie systemu archiwizacji zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Ad.1.10

Zalecenie zorganizowania szkoleń dla pracowników z zakresu ochrony praw dziecka w prawie międzynarodowym i krajowym jest zasadne. W planie WDN uwzględnione zostaną proponowane treści.

Ad.1.11

Na tablicach informacyjnych w placówce umieszczone zostały adresy instytucji wskazanych przez przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji.

Ad.1.12

Przystosowanie placówki do potrzeb osób niepełnosprawnych jest zadaniem na przyszłość i wymaga opracowania dokumentacji technicznej oraz kosztorysu prac, przy założeniu, że jest możliwe dostosowanie budynku i funkcjonujących wewnątrz pomieszczeń do potrzeb wymienionych osób. Realizacja zadania jest uzależniona od pozyskania środków finansowych na ten cel.

Podsumowując zapewniam Panią Dyrektor o kontynuacji działań i przedsięwzięć pracowników na rzecz opieki, wychowania i dydaktyki wychowanków. Celem naszym jest służyć procesowi reintegracji społecznej naszych podopiecznych poprzez stworzenie optymalnych warunków dla procesu ich zmiany.

Z poważaniem

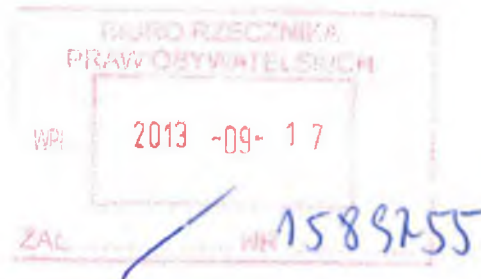
DYREKTOR
ZAKŁADU POPRAWCZEGO
w Garbuszowie

mgr Irena Myszkowska

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI
Departament Wykonania Orzeczeń i Probacji
Al. Ujazdowskie 11
00-950 WARSZAWA Skr. Poczt 33
Centrala tel 52 12 888

DWOiP III 072 - 18/13/4

Warszawa, dnia 16.09.2013 r.

Pani
Justyna Róża Lewandowska
Dyrektor Zespołu
Krajowego Mechanizmu Prewencji
ul. Solidarności 77
00-090 Warszawa

125
2013 -09- 19

Stanisława Zarek Dyrektor,

W odpowiedzi na pismo z dnia 27 sierpnia 2013 roku (sygn. RPO-729748-VII-720.8.3/13/WS), przy którym przekazano Raport przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji Zakładu Poprawczego w Barczewie przeprowadzonej w dniach 18-19 kwietnia 2013 r., uprzejmie przedstawiam stanowisko Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji (dalej DWOiP) odnośnie sformułowanych przez Zespół w pkt.13 Raportu zaleceń.

Ad.13.1.1 – realizowanie przewidzianych planem dnia aktywności wychowanka poddanego indywidualnym oddziaływaniom wychowawczym

Zalecenie należy uznać za **zasadne**. Realizacja przewidzianych planem dnia czynności dokonywanych przez nieletniego powinna być jednoznacznie odnotowywana w arkuszu indywidualnych oddziaływań wychowawczych, a zapis w arkuszu nie powinien budzić wątpliwości, czy dane działanie przez nieletniego bądź wobec nieletniego zostało wykonane, czy nie. Już w trakcie wizytacji dyrektor placówki poinformowała KMP o wprowadzanych zmianach, mających na celu realizację zalecenia.

*Wizytacja 19
19.09.2013r.*

Ad. 13.1.2 – udostępnienie nowo przybyłemu wychowankowi podczas pobytu w izbie przejściowej regulaminu placówki

Zalecenie należy uznać za **zasadne**. Zgodnie z § 43 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001 r. w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich (Dz. U. z 2001r., Nr 124, poz.1359 ze zm.) dyrektor zakładu zapoznaje nieletniego z jego prawami i obowiązkami oraz zasadami pobytu w zakładzie. Wobec tego nieletni powinien mieć możliwość zapoznania się z regulaminem placówki już na etapie pobytu w izbie przejściowej.

Ad.13.1.3 – zaprzestanie stosowania kontroli rozmów telefonicznych wychowanków

Zalecenie jest zdaniem DWOiP **częściowo zasadne**. Ograniczenie w zakresie swobody kontaktów nieletniego z osobami z zewnątrz może nastąpić wyłącznie w wypadku, gdy kontakt taki stwarzałby zagrożenie dla porządku prawnego, bezpieczeństwa zakładu bądź mógłby wpłynąć niekorzystnie na przebieg toczącego się postępowania lub proces resocjalizacyjny nieletniego (art. 66 § 4 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich -Dz. U. z 2010r., Nr 33, poz. 178 jednolity tekst – z późn. zm.). Nie znajduje zatem uzasadnienia ustalanie treści rozmów, natomiast wydaje się uzasadnione odnotowywanie danych osobowych rozmówców nieletniego.

Ad. 13.1.4 – uzupełnienie procedury składania skarg przez wychowanków o regulacje wskazane w pkt. 6 Raportu, czyli wskazanie sposobu odwołania się wychowanka od zastosowanego środka dyscyplinarnego, podmiotu do którego można się odwołać oraz wykonania środka dyscyplinarnego w czasie odwoływania się od niego

Zalecenie jest zdaniem DWOiP **zasadne** (aczkolwiek należy zwrócić uwagę na posługiwanie się w Raporcie nieustawową terminologią tj. ukaranie/karanie/karamiast środki dyscyplinarne). Z treści § 70 i 71 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001 r. w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich (Dz. U. z 2001r., Nr 124, poz.1359 ze zm.) wynika, że w ww. placówkach stosowane są środki dyscyplinarne. W istocie zmieszczenie w *Regulaminie* informacji o możliwości i sposobie składania przez wychowanków odwołań od zastosowanych wobec nich środków dyscyplinarnych zapewni lepszą gwarancję realizacji praw nieletniego, w tym także prawa do informacji.

Ad. 13.1.5 – zmianę pkt.1 postanowień szczegółowych Regulaminu Indywidualnych Oddziaływań Wychowawczych w sposób wskazany w pkt.5 Raportu

Zalecenie jest zdaniem DWOiP **zasadne**. Pomieszczenia Indywidualnych Oddziaływań Wychowawczych powinny być wyposażane jak pomieszczenie mieszkalne, zatem usuwanie z nich wyposażenia w postaci krzesła i stołu/stolika jest niedopuszczalne. W sytuacji nieodpowiedniego zachowania wychowanka w pomieszczeniu IOW konieczne staje się rozważenie umieszczenia w izbie izolacyjnej.

Ad.13.1.6 – zmianę regulaminu odwiedzin wychowanków Zakładu zgodnie z uwagami wskazanymi w pkt. 8 Raportu, czyli usunięcie zapisu, wg którego kontakt wychowanka z osobami spoza rodziny może nastąpić za zgodą dyrektora placówki

Zalecenie jest zdaniem DWOiP **zasadne**. Podobnie jak w sytuacji swobody rozmów telefonicznych, także kontakt osobisty nieletniego z osobami spoza rodziny podlega jedynie ograniczeniom, wynikającym z art. 66 § 4 ustawy o *postępowaniu w sprawach nieletnich*. Zatem zawarcie w *Regulaminie* informacji, że kontakt następuje za zgodą dyrektora placówki jest sprzeczny z w/w przepisem i powinien być odpowiednio zmieniony i dostosowany do treści tego przepisu.

Ad. 13.1.7 – jednoznaczne informowanie wychowanków co do charakteru realizowanych spotkań z księdzem

Zalecenie zdaniem DWOiP jest **zasadne**. Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 września 2001 r. w *sprawie szczegółowych zasad uczestniczenia w lekcjach religii i praktykach religijnych, korzystania z posług religijnych i organizacji pracy duszpasterskiej w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich* (Dz. U. z 2001r., Nr 106, poz.1157) uczestniczenie nieletnich w lekcjach religii i praktykach religijnych, korzystanie z posług religijnych i organizacja pracy duszpasterskiej w zakładzie odbywa się zgodnie z wolą rodziców (opiekunów) lub z uwzględnieniem woli nieletniego, wyrażonej w najprostszej formie oświadczenia (...). Wobec tego nieletni ma prawo i powinien wiedzieć jaki charakter mają jego spotkania z księdzem.

Ad. 13.1.8 – rozważenie zainstalowania w ZP samoinkasującego aparatu telefonicznego

Zdaniem DWOiP zalecenie jest **częściowo zasadne**. Możliwość realizacji zalecenia uzależniona jest od możliwości finansowych placówki.

Ad. 13.1.9 – modernizacja monitoringu w celu archiwizowania nagrań zgodnie z obowiązującymi przepisami

Zalecenie należy uznać za **zasadne**. Przyjęty w § 105⁵ ust.1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001 r. w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich (Dz. U. z 2001r., Nr 124, poz.1359 ze zm.) termin przechowywania zapisów z monitoringu (do czasu opuszczenia placówki przez nieletniego) spowodował konieczność kosztownego dostosowania istniejących systemów do obowiązujących wymogów. Nie wszystkie placówki były w stanie wygospodarować na ten cel odpowiednie środki, ale systemy te są sukcesywnie modernizowane i dostosowywane do wymogów ww. przepisu. Z uwagi na zgłaszane przez dyrektorów zakładów i schronisk zastrzeżenia odnośnie zbyt długich okresów przechowywania zapisów monitoringu, w ramach prac nad nowelizacją rozporządzenia w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich uwzględniono postulat ograniczenia czasu ich przechowywania (30 lub 60 dni w zależności od monitorowanego pomieszczenia). Pozwoli to na ograniczenie wydatków związanych z zakupem odpowiednich urządzeń i archiwizowaniem nagrań, bez istotnego wpływu na stan bezpieczeństwa w placówce.

Ad.13.1.10 – zorganizowanie szkoleń dla pracowników placówki z zakresu ochrony praw dziecka w prawie międzynarodowym i krajowym

W ocenie DWOiP zalecenie w stosunku do pracowników jest **zasadne**. Jednocześnie podnieść należy, że w stosunku do pracowników ochrony znaczna część tematyki wskazanej w zaleceniu ujęta jest w szkoleniach organizowanych od 2010 roku. Znajdzie to również odzwierciedlenie w opracowywanych przez DWOiP wytycznych, standardach zatrudnienia dla pracowników ochrony, które określają rodzaje i tematy szkoleń tych pracowników. Tego rodzaju tematyka będzie również zrealizowana w szkoleniach organizowanych dla pozostałej kardy placówki.

Ad. 13.1.11 – uzupełnienie informacji zamieszczonych na tablicy informacyjnej o adresy instytucji, do których mieszkańcy ZP mogą zwrócić się w sytuacji

naruszenia ich praw, np. Rzecznika Praw Obywatelskich (wraz z numerem na ogólnopolską bezpłatną infolinię-800 6786 676) i Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka

Zalecenie jest zdaniem DWOiP **zasadne**. Konieczne wydaje się również zamieszczenie adresu i telefonu Rzecznika Praw Dziecka.

Ad.13.1.12 – przy najbliższym remoncie placówki, wymagającym uzyskania pozwolenia na budowę, uwzględnienie potrzeby przystosowania placówki do potrzeb osoby niepełnosprawnej.

Zalecenie jest w ocenie DWOiP za **niezasadne**. Należy zauważyć, iż obecnie brak jest konkretnych uregulowań nakazujących dostosowywanie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich do potrzeb osób niepełnosprawnych. Przepis § 55 ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 roku *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie* (Dz. U. Nr 75, poz. 690 z późn. zm.) wyłącza konieczność wykonania pochylni lub innego urządzenia technicznego zapewniającego osobom niepełnosprawnym dostęp na kondygnacje z pomieszczeniami użytkowymi, z których mogą korzystać. Zapis tego ustępu w ostatnim zdaniu stanowi wprost, że „nie dotyczy to budynków koszarowych, zakwaterowania w zakładach karnych, aresztach śledczych oraz zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich”. Takie wyłączenia zawarte są również w przepisach dotyczących drzwi wejściowych (§ 61 ust. 2 rozporządzenia), czy też dojazdów (§ 16 ust. 2 rozporządzenia).

Jednakże w miarę możliwości wykonanie zalecenia przyczynić się może do ułatwienia ewentualnych odwiedzin nieletnich przez osoby niepełnosprawne.

Ad.13.2.1 –usunięcie z certyfikatów świadczących o ukończeniu przez wychowanków kursów zawodowych informacji wskazujących na pobyt nieletniego w zakładzie poprawczym

Zalecenie jest zdaniem DWOiP **niezasadne**. Wydawane wychowankom zakładów poprawczych dokumenty, związane z ukończeniem przez nich kursów i szkoleń kwalifikacyjnych, realizowanych w ramach programu unijnego POKL mają dwojaki charakter. Jeden z dokumentów wypełnia obowiązek promowania projektu unijnego, w ramach którego odbywa się szkolenie i ten w istocie zawiera logo projektu oraz pieczęć Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji, natomiast drugi dokument, otrzymywany przez wychowanka i pozostający w jego wyłącznej

dyspozycji, w postaci zaświadczenia o ukończeniu kursu/ zdobyciu kwalifikacji z Ministerstwa Edukacji Narodowej bądź książeczki spawacza, książeczki palacza jest pozbawiony w/w oznaczeń. W związku z tym dokument przeznaczony dla nieletniego w żaden sposób nie wskazuje, że nieletni odbył kurs w czasie pobytu w zakładzie poprawczym.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że DWOiP w ramach sprawowanego nadzoru nad Zakładem Poprawczym w Barczewie ustali, czy wydane zalecenia zostaną przez placówkę zrealizowane. Informacja o powyższym zostanie przedstawiona w osobnym piśmie.

Z poważaniem
ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu
Wykonania Orzeczeń i Probacji
Monika Lewoc
sędzia

Do wiadomości:

1. Dyrektor ZP w Barczewie,
2. Prezes Sądu Okręgowego w ~~Poznań~~ *Olsztynie*

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

RPO-729748-VII-720.8.3/13/WS

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Warszawa, 2013 -09- 24

Pani
sędzia Monika Lewoc
Zastępca Dyrektora Departamentu
Wykonywania Orzeczeń i Probacji
Ministerstwa Sprawiedliwości
Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa

Zespół
„Krajowy Mechanizm Prewencji”

175 7165

Uprzejmie dziękuję za udzielenie odpowiedzi zawartej w piśmie z dnia 16 września 2013 r. (DWOiP III 072-18/13/4) w sprawie zaleceń pracowników Zespołu „Krajowy Mechanizm Prewencji” (dalej: KMP, Mechanizm) wydanych w celu poprawy stanu przestrzegania praw przysługujących wychowankom Zakładu Poprawczego w Barczewie.

W związku ze stanowiskiem Ministerstwa Sprawiedliwości dotyczącym dostosowania zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich do potrzeb osób niepełnosprawnych pragnę zauważyć, iż w świetle przyjętej w dniu 1 sierpnia 1997 r. przez Sejm RP *Kartą Praw Osób Niepełnosprawnych* (M. P. z 1997 r. Nr 50, poz. 475), osoby niepełnosprawne mają prawo życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych. Nadto Polska w dniu 6 września 2012 r. ratyfikowała przyjętą w dniu 13 grudnia 2006 r. przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych *Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169). Zgodnie z jej treścią należy umożliwić osobom niepełnosprawnym niezależne życie i pełny udział we wszystkich jego sferach. Zarówno wymieniona Karta, jak i Konwencja dotyczą również osób pozbawionych wolności oraz środowiska stworzonego w miejscu ich osadzenia.

Z poważaniem
Wojciech Sadowski
Specjalista

6:31.10

24.09.2013
K

ANALIZY

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Warszawa. 2013 -09- 2 4

RPO-729748-VII-720.8.3/13/WS

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

**Pani
Irena Mosakowska**
Dyrektor
Zakładu Poprawczego
ul. Wojska Polskiego 2
11-010 Barczewo

Zespół
"Krajowy Mechanizm Prewencji"

1757168

Uprzejmie dziękuję za udzielenie odpowiedzi zawartej w piśmie z dnia 9 września 2013 r. (l.dz. 2060/13) w sprawie zaleceń pracowników Zespołu „Krajowy Mechanizm Prewencji” wydanych w celu poprawy stanu przestrzegania praw przysługujących wychowankom Zakładu Poprawczego w Barczewie.

Jednocześnie zwracam się z prośbą o ustosunkowanie się przez Panią Dyrektor do pisma Pani sędzi Moniki Lewoc, Zastępcy Dyrektora Departamentu Wykonywania Orzeczeń i Probacji Ministerstwa Sprawiedliwości, z dnia 16 września 2013 r. (przekazanego do wiadomości Pani Dyrektor), w zakresie stanowiska dotyczącego pkt 1 postanowień szczegółowych Regulaminu Indywidualnych Oddziaływań Wychowawczych [„w przypadku używania wyposażenia pokoju (krzesła i stolika) niezgodnie z przeznaczeniem możliwe jest ich usunięcie”] oraz regulaminu odwiedzin wychowanków Zakładu („kontakt wychowanek z osobami spoza rodziny może nastąpić za zgodą dyrektora placówki”).

Z poważaniem

Wojciech Sadownik
Specjalista

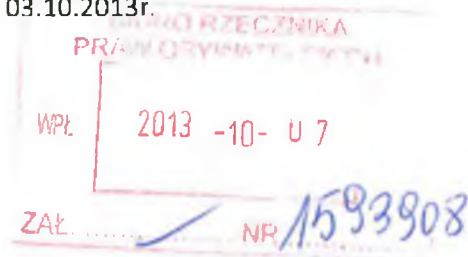
t: 31.10

24.09.2013 r. b

L.dz. 2298/13

Barczewo, dn. 03.10.2013r.

RPO-729748/13

Pani

Justyna Róża Lewandowska

Dyrektor Zespołu

Krajowego Mechanizmu Prewencji

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich

Al. Solidarności 77

00-950 Warszawa

Szanowna Pani Dyrektor

Stosownie do pisma z dnia 24.09.2013r. RPO – 729748-VII-820.8.3/13/WS uprzejmie informuję, że po otrzymaniu pisma Pani sędzi Moniki Lewoc – Zastępcy Dyrektora Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 16 września 2013r. w zakresie określonego przez departament stanowiska w sprawie pkt. 1 postanowień szczegółowych Regulaminu Indywidualnych Oddziaływań Wychowawczych oraz regulaminu odwiedzin wychowanków Zakładu („kontakt wychowanek z osobami spoza rodziny może nastąpić za zgodą dyrektora placówki”) podjęto następujące działania:

- w dniu 01.10.2013r. w czasie posiedzenia Rady Zakładu Pani Dyrektor Zakładu Poprawczego powołała zespół zadaniowy do opracowania projektu zmian do Regulaminu Zakładu Poprawczego w Barczewie - czas realizacji do 25.10.2013r.

- w dniu 30.10.2013r. projekt zmian zostanie przedstawiony członkom Rady Zakładu, a następnie po zatwierdzeniu przez Pana Prezesa Sądu Okręgowego w Olsztynie zmiany zostaną wprowadzone do Regulaminu Zakładu Poprawczego w Barczewie.

Z poważaniem:

z up. Dyrektora
DYREKTOR SZKOŁY

Jacek Goworek

Zaplanowałam się
10.10.2013r. ✓

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Warszawa, 2013 -11- 26

RPO-729748-VII-720.8.3/13/WS

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Zespół
„Krajowy Mechanizm Prewencji”

**Pani
sędzia Monika Lewoc**
Zastępca Dyrektora Departamentu
Wykonywania Orzeczeń i Probacji
Ministerstwa Sprawiedliwości
Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa

1771561

Szanowna Pani Dyrektor,

Pismem z dnia 24 września 2013 r. (RPO-729748-VII-720.8.3/13/WS) pracownik Zespołu Krajowy Mechanizm Prewencji przedstawił dodatkową argumentację w sprawie wykładni przepisów dotyczących wykonywania środka poprawczego w świetle Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych.

Do chwili obecnej nie wpłynęła odpowiedź Pani Dyrektor. Wobec powyższego, zwracam się z uprzejmą prośbą o udzielenia odpowiedzi na przedmiotowe pismo.

Z poważaniem

15.31.12.2013.

Zastępca Dyrektora Zespołu
„Krajowy Mechanizm Prewencji”

Marcin Mazur

ANULOWANO

Warszawa, dnia 05.12. 2013 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI
Departament Wykonania Orzeczeń i Probacji

Al. Ujazdowskie 11
00-950 WARSZAWA Skr. Pocz. 33
Centrala tel. 52 12 888

DWOiP III 072 - 18/13

RPO-729748 / 13
2013-12-06
1407604

Pani

Justyna Róża Lewandowska

Dyrektor Zespołu

Krajowego Mechanizmu Prewencji

ul. Solidarności 77

00-090 Warszawa

LS
2013-12-12

Przebiegu Pani Dyrektora

W odpowiedzi na pismo z dnia 27 listopada 2013 roku (sygn. RPO-729748-VII-720.8.3/13/WS), dotyczące wykładni przepisów w sprawie wykonywania środka poprawczego w świetle Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, Departament Wykonania Orzeczeń i Probacji uprzejmie przedstawia następujące stanowisko:

W przesłanym do Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji Raporcie przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji Zakładu Poprawczego w Barczewie przeprowadzonej w dniach 18-19 kwietnia 2013 r. sformułowano między innymi zalecenie dotyczące osób niepełnosprawnych o treści: „przy najbliższym remoncie placówki, wymagającym uzyskania pozwolenia na budowę, uwzględnienie potrzeby przystosowania placówki do potrzeb osoby niepełnosprawnej.”

W odpowiedzi na to zalecenie, w piśmie z dnia 16.09.2013 r. Departament Wykonania Orzeczeń i Probacji wskazał, że w/w zalecenie KMP należy uznać za zasadne, przy czym jednocześnie zauważył, „że obecnie brak jest konkretnych uregulowań nakazujących dostosowywanie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich do potrzeb osób niepełnosprawnych. Przepis § 55 ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75,

*Zapoczątkowa
12.12.2013*

poz. 690 z późn. zm.) wyłącza konieczność wykonania pochylni lub innego urządzenia technicznego zapewniającego osobom niepełnosprawnym dostęp na kondygnacje z pomieszczeniami użytkowymi, z których mogą korzystać. Zapis tego ustępu w ostatnim zdaniu stanowi wprost, że „nie dotyczy to budynków koszarowych, zakwaterowania w zakładach karnych, aresztach śledczych oraz zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich”. Takie wyłączenia zawarte są również w przepisach dotyczących drzwi wejściowych (§ 61 ust. 2 rozporządzenia), czy też dojazdów (§ 16 ust. 2 rozporządzenia). Jednakże w miarę możliwości wykonanie zalecenia przyczynić się może do ułatwienia ewentualnych odwiedzin nieletnich przez osoby niepełnosprawne.”

Przytoczone stanowisko DWOiP nadal pozostaje aktualne.

Natomiast odnosząc się do argumentacji zawartej w piśmie Krajowego Mechanizmu Prewencji z dnia 24.09.2013 r., powołującej *Kartę Praw Osób Niepełnosprawnych i Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych*, konieczne jest zwrócenie uwagi na fakt, że *Karta Praw Osób Niepełnosprawnych*, która została przyjęta w postaci Uchwały Sejmu Rzeczypospolitej z dnia 1 sierpnia 1997 r. (ogłoszona w Monitorze Polskim w dniu 13.08.2013 r.) nie stanowi, zgodnie z art. 87 Konstytucji RP (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483 z on. zm.) źródła powszechnie obowiązującego prawa. Są nimi bowiem Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia. Natomiast uchwała Sejmu stanowi akt prawa wewnętrznego, regulująca stosunki wewnątrz samego organu, który nie jest skierowany do obywateli i osób prawnych w ogóle, a jedynie do adresatów stanowiących części składowe organu.

Wobec tego nie można podzielić poglądu, że *Karta praw osób niepełnosprawnych*, skierowana do Rządu Rzeczypospolitej Polskiej, wyprzedza obowiązujące rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690 z późn. zm.) i stanowi samodzielne źródło prawa.

Podkreślenia wymaga fakt, że dotychczas nie doszło do złamania praw osób niepełnosprawnych, wynikających z *Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych* w placówkach podległych Ministrowi Sprawiedliwości, z jednej strony z tego powodu, że dotychczas nie został umieszczony w zakładzie poprawczym i schronisku dla nieletnich żaden niepełnosprawny nieletni, z drugiej natomiast z faktu dokładania wszelkich starań przez personel placówek, aby przeszkody w dostępie do placówek

dla osób niepełnosprawnych faktycznie całkowicie wyeliminować, nawet pomimo barier architektonicznych (np. przez umiejscawianie pomieszczeń do odwiedzin na zerowym poziomie kondygnacji, udzielanie pomocy przez personel w przemieszczaniu się po placówce osób niepełnosprawnych).

Jednocześnie dodatkowo informuję, że z treści pisma Krajowego Mechanizmu Prewencji z dnia 24.09.2013 r. nie wynikała konieczność udzielenia odpowiedzi i dlatego też Departament Wykonania Orzeczeń i Probacji nie przedstawił w tym zakresie dodatkowego stanowiska, uznając, że informacje w tym zakresie zostały przedstawione w piśmie z dnia 16.09.2013 r.

2 *M. Przybylski*

DYREKTOR DEPARTAMENTU
Wykonania Orzeczeń i Probacji
Miroslaw Przybylski
sędzia